

Complexnummer: 520222

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Neerijnen

Aantal complexonderdelen

6

Monumentnummers van complexonderdelen

520223, 520245, 520246, 520247,
520248, 520249

Woonplaats

Neerijnen

Gemeente

West Betuwe

Provincie

Gelderland

Hoofdadres van hoofdobject

Van Pallandtweg 11, 4182 CA Neerijnen

Complexomschrijving

Historische buitenplaats Neerijnen.

Omschrijving van het complex

In structuur en deels in detail gaaf bewaarde buitenplaats met HOOFDGEBOUW (1), HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG (2), VOORBURCHT MET KEERMUUR EN TOEGANGSBRUG naar huis (3), KOETSHUIS (4), OPHAALBRUG (5), MOESTUINENSEMBLE (6). In het dorp Neerijnen aan de noordelijke oever van de rivier de Waal, ligt het kasteel Neerijnen gesticht onder de naam Klingelenburg mogelijk omstreeks 1300 door ridder Gijsbert de Cock (het oude huis Neerijnen heeft gestaan ter hoogte van de Van Pallandtweg 6). Na de verwoesting van het naburige kasteel Waardenburg in 1574 diende Neerijnen als woning voor de heren van Waardenburg en Neerijnen; sinds 1701 waren beide goederen in één bezit. Van 1827 tot 1971 waren Neerijnen en Waardenburg in het bezit van het geslacht Van Pallandt. Het huis Neerijnen dateert uit ca.1600, toen het waarschijnlijk op oudere fundamenten werd herbouwd en werd aan het einde van de achttiende eeuw gewijzigd en uitgebreid. Op een tekening uit 1832 is het toen witgepleisterde huis te zien met bouwhuis en prieel of duiventoren gelegen binnen een gracht met boomsingels rondom. Door een ingrijpende restauratie in de jaren '20 van de 20ste eeuw is het aanzien van kasteel en voorburcht sterk gewijzigd door de ontpleistering van het hoofdgebouw, de verbreding van de gracht, de bouw van een nieuwe toegangsbrug en kademuren en de verbouw van het koetshuis. Omstreeks 1922 heeft tuinarchitect Leonard Springer voor het gebied tussen de kastelen Neerijnen en Waardenburg een ontwerp in Engelse

landschapsstijl gemaakt, dat ten dele is uitgevoerd. Dit gebied vormt een verbindingzone met parkachtig karakter waarbij door zichtassen een ruimtelijk visuele relatie wordt geschapen. Tussen 1980 en 1981 is de parkstructuur verder uitgevoerd naar plan van Springer (padenstramien, zichtassen en enkele lanen/boomgroepen). Na de dood van de laatste particuliere bewoonster Julie Elise baronesse van Pallandt in 1971 werd het goed in 1974 aan de Stichting het Gelders Landschap verkocht; in 1978 kocht de gemeente Neerijnen het kasteel en koetshuis, die het in 1980 als gemeentehuis in gebruik nam.

Op de bij de omschrijving behorende kaart is de omgrenzing van het complex alsmede de aanduiding van de onderdelen aangegeven. De buitenplaats wordt omgrensd door de Van Pallandtweg (zuid), eikenlaan parallel aan de Repelsestraat (oost), eikenlaan en parkbos aan de overzijde van de Van Pallandtweg (noord), rechte sloot in het parkbos (west).

Waardering De HISTORISCHE BUITENPLAATS NEERIJNEN is van algemeen cultuur-, architectuur- en tuinhistorisch belang: - vanwege de ouderdom; - vanwege het 18de-eeuwse huis op een oudere bouwplaats; - vanwege de visueel-ruimtelijke relatie met het kasteel Waardenburg middels een parkachtig verbindingsterrein ingericht door tuinarchitect L. Springer; - vanwege de visuele samenhang tussen de complexonderdelen.

Monumentnummer*: 520223

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 9 december 2002
Kadaster deel/nr: 82972/125

Complexnummer

520222

Complexnaam

Neerijnen

*Woonplaats**

Neerijnen

*Gemeente**

West Betuwe

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Van Pallandtweg

*Nr**

11

*Toev.**

*Postcode**

4182 CA

*Woonplaats**

Neerijnen

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Waardenburg

*Sectie**

D

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

683

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 1:

HOOFGEBOUW (Neerijnen). Door een gracht omgeven bakstenen kasteel uit ca.1600 gebouwd op een oudere bouwplaats vermoedelijk met gebruikmaking van oudere fundamenteën; tussen 1790 en 1791 heeft het huis belangrijke verbouwingen ondergaan (interieur) en is het van een aanbouw voorzien. Het op nagenoeg vierkante grondslag opgetrokken blokvormige gebouw bestaat uit een souterrain en twee bouwlagen onder met leien gedekte, hoge schilddaken met zakgoot en gemetselde hoekschoorstenen; aanpalend een rechthoekig bouwblok van latere datum (1790-91) van iets geringer hoogte onder een met leien gedekt afgeplat schilddak. In de jaren '20 van de 20ste eeuw is het kasteel ingrijpend gerestaureerd, waarbij onder andere de witte pleisterlaag is verwijderd. Het is niet bekend welke architect hierbij betrokken was. Het blokvormige deel heeft regelmatig gelede gevels met meerruitsvensters voorzien van persiennes en onder korfboogvormige ontlastingsbogen (paanderbogen); getraliede souterrainvensters. De voorgevel heeft een sterk vooruitspringend, smal middenrisaliet (torenvormig) waarin de toegangspartij bestaande uit een laat-18de-eeuwse dubbele eiken deur (oorspronkelijk met bronzen deurbeslag van leeuwenfiguren, verwijderd bij de restauratie in ca.1980) gevat in een gebeeldhouwde hardstenen omlijsting in Lodewijk XV-stijl bekroond door een wapenschild gehouden door een eenhoorn (rechts) en een liggende leeuw (links) met de wapens van Tjaard van Aylva en Margaretha van Gendt; hieronder een opschrift met datering 'Ir Hobbe Baron van Aylva Heer van Waardenburg van Hiern en van Neer-Ynen. Generaal van de Infanterie en Collonel over een Regiment te voet in dienst van den Staat der Vereenigde Neederlanden. Gouveneur van de Stad van Maastricht, Plaatsse van Wijk en onderhoorige Forten. Mitsgaders wegens den Adelyken Stand Gecommitteerde ter Vergadering van de Staten van de Provintie van Vriesland etc.etc.etc. Den 20 Iulius Anno 1769'.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In het INTERIEUR is ondermeer van belang in de ruimte-indeling op de bel-etage en aankleding in Empirestijl met stucplafonds, schouwen en lambriseringen uit ca.1800.

Waardering:

HOOFDGEBOUW (Neerijnen) van algemeen belang: - vanwege de ouderdom; - vanwege de architectonische vormgeving in sobere baksteenstijl met Lodewijk-XV elementen; - vanwege de aankleding van het interieur in Empirestijl; - als uiting van een restauratieopvatting van een kasteel van voor de Tweede Wereldoorlog; - vanwege de kenmerkende ligging binnen de historische tuin-en parkaanleg; - vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Monumentnummer*: 520245

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 9 december 2002
Kadaster deel/nr: 82927/131

Complexnummer

520222

Complexnaam

Neerijnen

*Woonplaats**

Neerijnen

*Gemeente**

West Betuwe

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Van Pallandtweg

*Nr**

11

*Toev.**

*Postcode**

4182 CA

*Woonplaats**

Neerijnen

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Waardenburg

*Sectie**

D

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

682

Waardenburg

D

797

Waardenburg

D

306

Waardenburg

D

801

Waardenburg

D

973

Waardenburg

D

215

Waardenburg

D

302

Waardenburg

D

683

Waardenburg

D

798

Waardenburg

D

212

Waardenburg

D

802

Waardenburg

D

304

Waardenburg

D

1509

Waardenburg

D

216

Waardenburg

D

420

Waardenburg

D

210

Waardenburg

D

305

Waardenburg

D

1624

Waardenburg

D

1524

Waardenburg

D

1526

Waardenburg

D

1525

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Waardenburg	D			1523
Waardenburg	D			1626
Waardenburg	D			1508
Waardenburg	D			1506
Waardenburg	D			1623
Waardenburg	D			1588

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 2: (bij Van Pallandtweg 11; op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.2)

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Neerijnen.

De hoofdstructuur van de aanleg wordt gevormd door een rechthoekig lanencarré, waarbij het huis met voorburcht en omringend parkbos aan de kopse zuidwestzijde is gesitueerd. Het formele lanenstelsel dateert in aanleg vermoedelijk uit de 18de eeuw (of ouder). Het huis met voorburcht ligt in een ruime gracht en wordt omsloten door een parkbos met rondgaande wandeling. In het parkbos staan verschillende oude bomen (plataan, taxussen, eik en beuk); vanaf de oostzijde lopen zichten in noordoostelijke richting over het door lanen omsloten rechthoekig weiland (het eerder genoemde lanencarré). De lanen zijn beplant met eiken en aan de zuidzijde met populieren; midden in het weiland staat een groep opgaand geboomte met een hekje rondom vermoedelijk een grafmonument. Aan de zuidwestzijde wordt het buiten ontsloten door een rechte toegangs- annex zichtlaan komende vanaf de Waalbandijk en loodrecht geprojecteerd op de voorburcht, het huis staat hier dwars op. Voor de voorburcht ligt rechts van de toegangslaan de deels ommuurde deels omhaagde moestuin -thans voor een deel als parkeerplaats in gebruik- en links een lobvormig weilandje met wandelpad omzoomd door naaldbomen (pinetum). Deze kleinschalige aanleg staat op de Topografische Militaire Kaart van 1887 aangegeven en is vermoedelijk gerealiseerd ten tijde van de bouw van het neogotische kerkje uit 1865, dat direct ten zuiden van de moestuin is gebouwd. Vanaf de rondwandeling zijn zichten over het weiland, waarbij het kerkje als een romantisch stoffage-object functioneert. Aan de overzijde van de Van Pallandtweg ligt een parkgedeelte, grenzend aan de terreinen van Waardenburg, dat door middel van een uitgespaarde zichttas met de aanleg rondom het kasteel Neerijnen verbonden is (zie Topografische Militaire Kaart 1867-1921). Het parkdeel heeft een centrale weide met bos rondom en een slingerende rondwandeling; vanaf de meest westelijke laan zichten over de landschappelijk ingerichte verbindingzone tussen Neerijnen en Waardenburg dat naar ontwerp van tuinarchitect Springer in 1922 en 1980-1981 aangelegd is.

Waardering:

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Neerijnen van algemeen belang: - vanwege de ouderdom; - vanwege de formele lanenstructuur; - vanwege de kleinschalige aanleg in landschapstijl met het neogotische kerkje als romantisch stoffage-object; - vanwege het landschappelijke park aan de overzijde van de Van Pallandtweg; - vanwege de verbindingzone tussen Neerijnen en Waardenburg naar ontwerp van Springer; - vanwege de visueel-ruimtelijke samenhang tussen de verschillende onderdelen.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 520246

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 9 december 2002
Kadaster deel/nr: 82959/187

Complexnummer

520222

Complexnaam

Neerijnen

*Woonplaats**

Neerijnen

*Gemeente**

West Betuwe

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Van Pallandtweg

*Nr**

11

*Toev.**

*Postcode**

4182 CA

*Woonplaats**

Neerijnen

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Waardenburg

*Sectie**

D

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

683

Waardenburg

D

682

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 3: (bij Van Pallandtweg 11; op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.3)

VOORBURCHT MET KEERMUUR EN TOEGANGSBRUG behorende tot de buitenplaats Neerijnen. Rondom de voorburcht is een gemetselde kademuur uit de jaren '20 van de 20ste eeuw ter vervanging van de oorspronkelijke aarden talud; de massieve bakstenen toegangsbrug met een boog en opgemetselde balustraden dateert eveneens uit die periode. De toegang tot de brug wordt geflankeerd door twee gemetselde pijlers met (kunst)stenen bekroning en een lantaarn.

Waardering:

VOORBURCHT MET KEERMUUR EN TOEGANGSBRUG van algemeen belang; - vanwege de ouderdom; - vanwege de doelmatige vormgeving; - als uiting van een restauratieopvatting van een kasteel van voor de Tweede Wereldoorlog; - als functioneel en karakteristiek onderdeel van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 520247

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 9 december 2002
Kadaster deel/nr: 82959/190

Complexnummer

520222

Complexnaam

Neerijnen

*Woonplaats**

Neerijnen

*Gemeente**

West Betuwe

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

van Pallandtweg

*Nr**

11

*Toev.**

a

*Postcode**

4182 CA

*Woonplaats**

Neerijnen

Situering

Locatie

van Pallandtweg

11

b

4182 CA

Neerijnen

*Kadastrale gemeente**

Waardenburg

*Sectie**

D

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

682

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 4: (bij Van Pallandtweg 11; op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.4)

KOETSHUIS behorende tot de buitenplaats Neerijnen.

Tegenover het hoofdgebouw aan de noordzijde van de voorburcht staat een langgerekt koetshuis in oorsprong uit de 18de eeuw en grondig verbouwd tot zijn huidige vorm en aanzien in de jaren '20 van de 20ste eeuw. Het op rechthoekige grondslag opgetrokken bakstenen gebouw bestaat uit één bouwlaag onder een met gesmoorde pannen gedekt, geknikt schilddak met gemetselde hoekschoorstenen. De symmetrisch ingedeelde voorgevel heeft centraal twee getoogde dubbele inrijdeuren geflankeerd door een staldeur met rondboog bovenlicht voorzien van spaakroeden; aan weerszijden daarvan een woning met gelijke ritmiek: een rondboog roedenvenster, toegangsdeur met halfrond bovenlicht voorzien van spaakroeden en een kruisvenster met halve luiken onder een korfboogvormige ontlastingsboog. De korse westgevel heeft twee kruisvensters met daarboven twee dakkapellen; in de oostgevel eveneens twee dakkapellen en één kruisvenster. Gepleisterde achtergevel met schijnvoegen; indeling met getoogde stalvensters en deuren, getoogde inrijdeuren.

Waardering:

KOETSHUIS van algemeen belang: - vanwege de ouderdom; - vanwege de eenvoudige doch harmonische architectuur; - als karakteristiek en functioneel onderdeel van de buitenplaats; - vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Monumentnummer*: 520248

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 9 december 2002
Kadaster deel/nr: 82959/193

Complexnummer

520222

Complexnaam

Neerijnen

*Woonplaats**

Neerijnen

*Gemeente**

West Betuwe

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Van Pallandtweg

*Nr**

11

*Toev.**

*Postcode**

4182 CA

*Woonplaats**

Neerijnen

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Waardenburg

*Sectie**

D

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

683

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 5: (bij Van Pallandtweg 11; op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.5)

OPHAALBRUG behorende tot de buitenplaats Neerijnen. De toegang tot de voorburcht wordt verkregen door een 19de-eeuwse ophaalbrug gedragen door twee gemetselde jukken, ijzeren balustrade met op de vier hoeken een hardstenen sokkel met ornament.

Waardering

OPHAALBRUG van algemeen belang: - vanwege de ouderdom; - vanwege de ornamentele waarde; - vanwege de functioneel ruimtelijke relatie met de overige onderdelen (met namen de voorburcht) van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Monumentnummer*: 520249

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 9 december 2002
Kadaster deel/nr: 82927/139

Complexnummer

520222

Complexnaam

Neerijnen

*Woonplaats**

Neerijnen

*Gemeente**

West Betuwe

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Van Pallandtweg

*Nr**

11

*Toev.**

*Postcode**

4182 CA

*Woonplaats**

Neerijnen

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Waardenburg

*Sectie**

D

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

340

Waardenburg

D

212

Waardenburg

D

306

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 6: (bij Van Pallandtweg 11; op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.6)

MOESTUINENSEMBLE behorende tot de buitenplaats Neerijnen.

Parallel aan de toegangslaan ligt een grote rechthoekige moestuin in aanleg uit ca.1880-1890, die thans voor een deel als parkeerplaats in gebruik is. De moestuin wordt aan de westzijde begrensd door een haag en aan de noordzijde door een laat-19de-eeuwse bakstenen TUINMUUR (a) geleed door pijlers en afgesloten door een ezelsrug waaronder een bloktandlijst; poort tussen twee pijlers; de muur wordt beëindigd door pijlers. In de moestuin staat een gietijzeren KAS (b) met bakstenen fundament en een gebogen ijzerconstructie, aansluitend een stookkelder met een gietijzeren verwarmingsketel en in de kas een waterreservoir. Daarnaast een bakstenen fundament van een KAS (c) met oorspronkelijk houten opbouw, ook voorzien van een waterreservoir. Het water komt uit de gracht, alwaar een bakstenen POMPHUISJE (d) onder een met pannen gedekt zadeldakje staat. Verder staan in de zuidoosthoek van de moestuin twee houten SCHUREN (e,f): een op rechthoekige grondslag opgetrokken kleine schuur (oudste) met houten rabatdelen onder een met rode pannen gedekt schilddak en een eveneens op rechthoekige grondslag opgetrokken grotere schuur onder een met rode pannen gedekt zadeldak met een aanbouw van open latwerk onder een lessenaarsdak (appelkelder en stookhok). Aan de overzijde van de Van Pallandtweg lag oorspronkelijk de groentetuin met aan de noordzijde een vroeg-20ste-eeuwse bakstenen MUUR (g) geleed door pijlers.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering:

MOESTUINENSEMBLE van algemeen belang: - vanwege de ouderdom; - vanwege de doelmatige vormgeving van de onderdelen en de grote mate van gaafheid van het geheel; - vanwege de beeldbepalende ligging aan de toegangslaan; - vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie